

HRVATSKA
REVIZORSKA
KOMORA

Stručno savjetovanje ovlaštenih revizora u organizaciji Hrvatske revizorske komore

za 2023. godinu

HRVATSKA
REVIZORSKA
KOMORA

Uloga revizijskog odbora u korporativnom upravljanju i izazovi u nadgledanju izvještavanja o održivosti

Prof. dr. sc. Boris Tušek

Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Split, 19. i 20.10.2023.

Napomena

Sadržaj ovog prezentacijskog materijala je informativnog karaktera. Upotreba prezentacijskog materijala ne oslobađa korisnika od poduzimanja potrebnih mjera predostrožnosti prije njegove uporabe, odnosno ne oslobađa korisnika od obveze primjene izvornih zakonskih odredbi i pravila struke, s toga se Hrvatska revizorska komora i autor prezentacijskog materijala ne mogu smatrati odgovornima prilikom uporabe ili u vezi s uporabom sadržaja koji se nalazi u prezentacijskom materijalu.

Uporaba sadržaja i podataka iz ovog prezentacijskog materijala dopuštena je pod uvjetom navođenja izvora podataka, osim u slučajevima kada je naznačeno drugačije.

Sadržaj

Dio 1. Osnivanje i aktivnosti revizijskog odbora prema revizijskoj regulativi

Dio 2. Odnos između revizorskog društva i revizijskog odbora revidiranog subjekta

Dio 3. Uloga revizijskog odbora u ESG tranziciji i nadgledanju izvještavanja o održivosti

HRVATSKA
REVIZORSKA
KOMORA

DIO 1

Osnivanje i aktivnosti revizijskog odbora
prema revizijskoj regulativi

Korporativno upravljanje

Korporativno upravljanje je proces pomoću kojeg vlasnici, kreditori i ostale interesne skupine organizacije **provode kontrolu i zahtijevaju odgovornost** za resurse koje su povjerali organizaciji.

Korporativno upravljanje uključuje **skup odnosa između menadžmenta, uprave, nadzornog odbora, dioničara i ostalih interesnih skupina.**

Korporativno upravljanje **predstavlja strukturu** unutar koje se **postavljaju ciljevi poduzeća, određuju načini za ostvarivanje tih ciljeva te za praćenje ostvarenih rezultata.**

Korporativno upravljanje
(engl. *corporate governance*)

≠

Upravljanje, menadžment, rukovođenje
(engl. *management*),

Jednorazinski model korporativnog upravljanja ⇔ Dvorazniski model korporativnog upravljanja

Revizijski odbor (*Audit committee*) Revizorski odbor? Odbor za reviziju?

Interni nadzorni mehanizam korporativnog upravljanja

Postoji u jednorazinskom i dvorazinskom modelu korporativnog upravljanja

Pododbor, specijalizirano (radno) tijelo (komisija) nadzornog odbora, odnosno odbora direktora (upravnog odbora), kojeg čine neovisni i neizvršni članovi koji su odgovorni za nadziranje procesa financijskog izvještavanja, procesa revizije financijskih izvještaja i interne revizije te učinkovitosti sustava internih kontrola i upravljanja rizicima → **to omogućava nadzornom odboru ostvarivanje nadzorne uloge nad poslovanjem poduzeća**

Zakon o trgovačkim društvima

Zakon o reviziji

Kodeks korporativnog upravljanja Hanfe i Zagrebačke burze

itd... !!!

Zakon o trgovačkim društvima

NAČIN RADA NADZORNOG ODBORA

Članak 264. stavak 3.

- Nadzorni odbor može imenovati komisije radi pripreme odluka koje donosi i nadzora njihova provođenja.
- Komisije ne mogu odlučivati o pitanjima iz nadležnosti nadzornog odbora
- Komisije su dužne o svom radu redovito izvješćivati nadzorni odbor

Način rada upravnog odbora - *Članak 272 i.* → Na imenovanje komisija upravnog odbora i njihove ovlasti na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 264. stavka 3.

Revizijska direktiva i Uredba

- Direktiva 2014/56/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. koja dopunjuje Direktivu 2006/43/EZ o zakonskim revizijama godišnjih financijskih izvještaja i konsolidiranih financijskih izvještaja, OJ L 158, 27.5.2014.
 - ✓ Članak 39.
- Uredba 537/2014/ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o posebnim zahtjevima zakonske revizije subjekata od javnog interesa, OJ L 158, 27.5.2014.
 - ✓ Članak 4., 5., 6., 11. i 16.

Zakon o reviziji (Narodne novine br. 127/2017)

Poglavlje VII. REVIZIJSKI ODBOR

Članak 65. → Revizijski odbor

Članak 66. → Zadaće revizijskog odbora

Članak 67. → Dodatno izvješće za revizijski odbor

Zakon o reviziji (Narodne novine br. 127/2017)

Članak 65. Revizijski odbor

- (1) Subjekt od javnog interesa dužan je imati revizijski odbor. Revizijski odbor može biti samostalan odbor ili odbor nadzornog odbora odnosno upravnog odbora subjekta koji je predmet revizije.
- (2) Članovi revizijskog odbora imenuju se iz redova članova nadzornog odbora i/ili neizvršnih članova upravnog odbora i/ili drugih članova koje je imenovala glavna skupština dioničara revidiranog subjekta, ili u slučaju subjekta bez dioničara drugih članova koje je imenovalo istovjetno tijelo.
- (3) Revizijski odbor mora imati minimalno tri člana.
- (4) Najmanje jedan član revizijskog odbora mora biti stručan u području računovodstva i/ili revizije.
- (5) Članovi revizijskog odbora kao cjelina moraju imati znanje o sektoru u kojem posluje revidirani subjekt.
- (6) Većina članova revizijskog odbora mora biti neovisna u odnosu na revidirani subjekt. Osoba se smatra neovisnom ako nema bilo kakav poslovni, financijski, obiteljski ili drugi bliski odnos s revidiranim subjektom, njegovim većinskim dioničarem ili upravom, ili ako ne postoje druge okolnosti koje dovode u sumnju njegovu neovisnost.

Zakon o reviziji (Narodne novine br. 127/2017)

Članak 65. Revizijski odbor

(7) Ako su svi članovi revizijskog odbora članovi nadzornog odbora ili neizvršni članovi upravnog odbora subjekta koji je predmet revizije, revizijski odbor izuzima se od zahtjeva neovisnosti utvrđenog u stavku 6. ovoga članka.

(8) Predsjednika revizijskog odbora imenuje nadzorni, odnosno upravni odbor ili ga biraju članovi revizijskog odbora. Predsjednik revizijskog odbora mora biti neovisan u odnosu na revidirani subjekt, osim u slučaju iz stavka 7. ovoga članka.

(9) Revizijski odbor samostalan je u svom radu.

(10) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, revizijski odbor ne moraju imati otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom čije poslovanje je propisano zakonom kojim se uređuju otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom, niti alternativni investicijski fondovi čije poslovanje je propisano zakonom kojim se uređuju alternativni investicijski fondovi.

Obveznici osnivanja revizijskog odbora

Revizijski odbor dužni su imati **svi subjekti od javnog interesa**

Subjekti od javnog interesa

članak 3. Zakona o računovodstvu (ZOR) i

t. II. Odluke Vlade Republike Hrvatske o pravnim osobama od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku

Subjekt od javnog interesa je poduzetnik osnovan prema propisima Republike Hrvatske čiji su vrijednosni papiri uvršteni na uređeno tržište bilo koje države članice kako je određeno zakonom kojim se uređuje tržište kapitala

Obveznici osnivanja revizijskog odbora

Subjektima od javnog interesa smatraju se također:

- kreditne institucije kako je određeno zakonom kojim se uređuju kreditne institucije
- institucije za elektronički novac kako je određeno zakonom kojim se uređuju institucije za elektronički novac
- društva za osiguranje kako je određeno zakonom kojim se uređuje osiguranje
- društva za reosiguranje kako je određeno zakonom kojim se uređuje osiguranje
- *leasing*-društva kako je određeno zakonom kojim se uređuje leasing
- društva za upravljanje UCITS fondovima kako je određeno zakonom kojim se uređuju investicijski fondovi s javnom ponudom
- društva za upravljanje alternativnim investicijskim fondovima kako je određeno zakonom kojim se uređuju alternativni investicijski fondovi
- UCITS fondovi kako je određeno zakonom kojim se uređuju otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom
- alternativni investicijski fondovi kako je određeno zakonom kojim se uređuju alternativni investicijski fondovi
- mirovinska društva koja upravljaju obveznim mirovinskim fondovima, mirovinska društva koja upravljaju dobrovoljnim mirovinskim fondovima, dobrovoljni mirovinski fondovi, obvezni mirovinski fondovi i mirovinska osiguravajuća društva kako je određeno zakonom kojim se uređuju mirovinska osiguravajuća društva
- društva za dokup mirovine kako je određeno zakonom kojim se uređuje doživotna otpremnina, odnosno dokup mirovine
- faktoring-društva kako je određeno zakonom kojim se uređuje faktoring
- investicijska društva, burze, operateri MTP-a, središnja klirinška depozitarna društva, operateri središnjeg registra, operateri sustava poravnanja i/ili namire i operateri Fonda za zaštitu ulagatelja kako je određeno zakonom kojim se uređuje tržište kapitala

Obveznici osnivanja revizijskog odbora

- trgovačka društva, koja samostalno ili zajedno sa svojim ovisnim društvima tijekom prethodne poslovne godine ispunjavaju jedan od sljedećih uvjeta:
 1. zapošljavaju prosječno više od 5000 radnika tijekom poslovne godine u Republici Hrvatskoj
 2. imaju aktivu veću od 5.000.000.000,00 kuna na zadnji dan poslovne godine
- trgovačka društva i druge pravne osobe obuhvaćene Odlukom o pravnim osobama od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku koju donosi Vlada Republike Hrvatske sukladno zakonu kojim se uređuje upravljanje državnom imovinom
 - (popis u t. II. Odluke o pravnim osobama... Narodne novine 147/2021, 31.12.2021. → ukupno **36**)

Izuzeti od obveze osnivanja revizijskog odbora

!!! Nisu obvezni osnovati revizijski odbor i ne smatraju se subjektima od javnog interesa

- pravne osobe koje vode poslovne knjige i sastavljaju financijske izvještaje u skladu s propisima kojima se uređuje **proračunsko računovodstvo ili računovodstvo neprofitnih organizacija**, iako su obuhvaćene Odlukom o pravnim osobama od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku koju donosi Vlada Republike Hrvatske sukladno zakonu kojim se uređuje upravljanje državnom imovinom

!!! Revizijski odbor ne moraju imati:

- **otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom** čije poslovanje je propisano zakonom kojim se uređuju otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom, niti
- **alternativni investicijski fondovi** čije poslovanje je propisano zakonom kojim se uređuju alternativni investicijski fondovi

Organizacija i članstvo revizijskog odbora

Kako se utvrđuju i kako dokazuju:

”znanja o sektoru u kojem posluje subjekt” i

”stručnost u području računovodstva i/ili revizije”?

→ potrebno je utvrditi i **urediti općim aktom** (poslovnikom, pravilnikom o radu revizijskog odbora i slično; nije definirano Zakonom o reviziji)

Proizvodnja, trgovina, usluge, javni sektor, privatni sektor, kreditne institucije, nebankarski financijski sektor, itd. → **stručna sprema i odgovarajuće iskustvo, u istoj ili srodnoj djelatnosti, godine staža i vrste poslova (izvršne, rukovodeće i sl.) koje je netko radio i tome slično**

Osoba sa **završenim ekonomskim fakultetom (smjer računovodstvo i revizija)** i/ili osoba sa stečenim **profesionalnim certifikatom** u području revizije (ovlašteni revizor), računovodstva (ovlašteni računovođa) i slično i/ili osoba sa potrebnim **radnim iskustvom** na računovodstvenim i/ili revizijskim poslovima (pet, deset ili više godina) ili na neki drugi način

Aktivnosti revizijskog odbora – članak 39. Direktive 2014/56/EU

Direktiva 2006/43/EC – članak 41. →
Raniji ZAKON O REVIZIJI - članak 28.

Direktiva 2014/56/EU – članak 39. →
Aktualni ZAKON O REVIZIJI (NN 127/17) - članak 66.

prati postupak financijskog izvještavanja	prati postupak financijskog izvještavanja i dostavlja preporuke ili prijedloge za osiguravanje njegovog integriteta (svog integriteta ???)
prati učinkovitost sustava interne kontrole, interne revizije, te sustava upravljanja rizikom	prati učinkovitost unutarnjih sustava kontrole kvalitete i upravljanja rizikom poduzetnika te, ako je to primjenjivo njegovu unutarnju reviziju u pogledu financijskog izvještavanja subjekta koji je predmet revizije, bez kršenja svoje neovisnosti
nadgleda provođenje revizije godišnjih financijskih i konsolidiranih izvještaja	prati zakonsku reviziju godišnjih i konsolidiranih financijskih izvještaja, a posebno njezino obavljanje uzimajući u obzir sve nalaze i zaključke nadležnog nadzornog tijela
prati neovisnost samostalnih revizora ili revizorskog društva koje obavlja reviziju, a posebno ugovore o dodatnim uslugama	ispituje i prati neovisnost ovlaštenih revizora ili revizorskih društava, a posebno prikladnost pružanja nerevizorskih usluga subjektu koji je predmet revizije
daje preporuke skupštini o odabiru samostalnog revizora ili revizorskog društva	odgovoran je za postupak izbora ovlaštenog (ili ovlaštenih) revizora ili revizorskog društva (ili društava) te predlaže imenovanje ovlaštenog (ili ovlaštenih) revizora ili revizorskog društva (ili društava)
raspravlja o planovima i godišnjem izvješću interne revizije te o značajnim pitanjima koja se odnose na ovo područje	
	obavješćuje upravljačko ili nadzorno tijelo o ishodima zakonske revizije te objašnjava na koji je način zakonska revizija pridonijela cjelovitosti financijskog izvještavanja i koja je bila uloga revizijskog odbora u tom procesu

Zakon o reviziji (Narodne novine br. 127/2017)

Članak 66. Revizijski odbor

Bez obzira na odgovornost članova nadzornog odbora i/ili neizvršnih članova upravnog odbora i/ili drugih članova koje je imenovala glavna skupština dioničara revidiranog subjekta, ili u slučaju subjekta bez dioničara drugih članova koje je imenovalo istovjetno tijelo, **revizijski odbor ima, uz zadaće propisane Uredbom (EU) br. 537/2014, i sljedeće zadaće:**

1. izvješćuje nadzorni odbor ili neizvršne članove upravnog odbora **o ishodu zakonske revizije te objašnjava na koji način je zakonska revizija pridonijela integritetu financijskog izvještavanja i objašnjava ulogu revizijskog odbora u tom procesu**
2. prati proces financijskog izvještavanja i dostavlja preporuke ili prijedloge za osiguravanje njegovog integriteta
3. glede **financijskog izvještavanja** prati **djelotvornost sustava unutarnje kontrole kvalitete i sustava upravljanja rizicima** te, ako je to primjenjivo, **unutarnju reviziju**, bez kršenja svoje neovisnosti
4. prati obavljanje **zakonske revizije godišnjih financijskih izvještaja i godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja**, uzimajući u obzir sve nalaze i zaključke Ministarstva financija u skladu s člankom 26. stavkom 6. Uredbe (EU) br. 537/2014

Zakon o reviziji (Narodne novine br. 127/2017)

Članak 66. Revizijski odbor

5. ispituje i prati neovisnost revizorskog društva u skladu s člancima 48., 49., 50., 52., 53. i 54. ovoga Zakona te člankom 6. Uredbe (EU) br. 537/2014, a posebno prikladnost pružanja nerevizorskih usluga u skladu s člankom 44. ovoga Zakona, člankom 4. stavcima 2. i 3. te člankom 5. Uredbe (EU) br. 537/2014 koje podliježu njegovu prethodnom odobrenju
6. odgovoran je za postupak izbora revizorskog društva te predlaže imenovanje revizorskog društva u skladu s člankom 16. Uredbe (EU) br. 537/2014, osim ako se primjenjuje članak 16. stavak 8. Uredbe (EU) br. 537/2014.

- ✓ Neovisnost, članak 48. Zakona o reviziji
- ✓ Osiguravanje neovisnosti, članak 49. Zakona o reviziji
- ✓ Zabrana zapošljavanja ovlaštenih revizora kod revidiranog subjekta, članak 50. Zakona o reviziji
- ✓ Priprema revizorske usluge i procjena prijetnji neovisnosti, članak 52. Zakona o reviziji
- ✓ Unutarnja organizacija revizorskih društava, članak 53. Zakona o reviziji
- ✓ Organizacija revizorskog rada, članak 54. Zakona o reviziji
- ✓ Nerevizorske usluge, članak 44. Zakona o reviziji

Zakon o reviziji (Narodne novine br. 127/2017)

Članak 67. Dodatno izvješće za revizijski odbor

Revizorsko društvo koje obavlja zakonsku reviziju subjekta od javnog interesa **dužno je dostaviti dodatno izvješće revizijskom odboru te upravnom ili nadzornom odboru** u skladu s člankom 11. Uredbe (EU) br. 537/2014.

MRevS 260 – Komuniciranje s onima koji su zaduženi za upravljanje

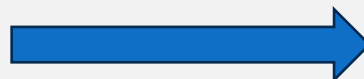
Uvod (djelokrug, uloga komuniciranja, datum stupanja na snagu)

Ciljevi

Definicije

Zahtjevi

- Oni koji su zaduženi za upravljanje
- Pitanja o kojima treba komunicirati
- Proces komuniciranja
- Dokumentacija

- ✓ Revizorove odgovornosti u odnosu na reviziju financijskih izvještaja
- ✓ Planirani djelokrug i vremenski raspored revizije
- ✓ Važni nalazi revizije
- ✓ Neovisnost revizora

Materijali za primjenu i ostali materijali s objašnjenjima

HRVATSKA
REVIZORSKA
KOMORA

DIO 2

Odnos između revizorskog društva i revizijskog odbora revidiranog subjekta

Pravilnik (poslovnik) o radu revizijskog odbora

Više je mogućih pristupa u utvrđivanju koncepcije, oblikovanju sadržaja i razrade sadržajnih elemenata Pravilnika o radu revizijskog odbora

Uvodne odredbe

Sastav (članstvo) revizijskog odbora

Nadležnost revizijskog odbora (središnji i najznačajniji dio Pravilnika)

- *Financijsko izvještavanje*
- *Revizija financijskih izvještaja*
- *Interna revizija*
- *Interne kontrole i upravljanje rizicima*

Način rada revizijskog odbora (sjednice, zapisnik, tajnik, odlučivanje i slično)

Prava i obveze članova revizijskog odbora

Završne odredbe

Prilog - Pravila revizijskog odbora o nerevizorskim uslugama revizorskog društva koje obavlja usluge zakonske revizije financijskih izvještaja

Uvod

Nerevizorske usluge koje revizorsko društvo ili njegove povezane osobe mogu pružati Društvu X uz revizorske usluge

Zabranjene usluge

(Kvartalno) izvještavanje o obavljenim ostalim uslugama uz uslugu revizije financijskih izvještaja na obrascu u Prilogu 1. ovih Pravila

Plan rada revizijskog odbora za 20x1. godinu

Broj sjednice	Datum/ razdoblje	Aktivnost	Dokumenti/ Izvješća	Zakonski rokovi
1,	01.02.20x1.- 28.02.20x1.	Praćenje usklađenosti s propisima u vezi godišnjeg izvještavanja, efikasnosti revizije, učinkovitosti sustava internih kontrola i upravljanja rizicima, godišnje izvješće o radu interne revizije	<ul style="list-style-type: none"> • Nerevidirani godišnji financijski izvještaji Društva X za 20x0. godinu • Izvješće eksternog revizora o nalazu revizije • Izvješće o sustavu upravljanja rizicima • Izvješće o sustavu izvještavanja • Računovodstvene politike Društva X • Godišnje izvješće o radu Interne revizije za 20x0. godinu • Izjava o neovisnosti Interne revizije 	28.02.20x1.
2.	22.04.20x1.- 30.04.20x1.	Praćenje integriteta i pouzdanosti financijskih informacija Društva, učinkovitost sustava internih kontrola	<ul style="list-style-type: none"> • Revidirani godišnji financijski izvještaji Društva X za 20x0. godinu • Izvješće eksternog revizora o revidiranim financijskim izvještajima Društva X za 20x0. godinu • Izvješće Revizijskog odbora o ishodu zakonske revizije • Izvješće o radu Revizijskog odbora Društva X za 20x0. • Kvartalno financijski izvještaji Društva X za razdoblje 01.01.-31.03.20x1. • Kvartalno izvješće o radu Interne revizije • Razmatranja vezana uz odabir eksternog revizora i prijedlog odabira Nadzornom odboru 	30.04.20x1.
3.	22.07.20x1.- 31.07.20x1.	Praćenje integriteta i pouzdanosti financijskih informacija Društva i učinkovitost sustava internih kontrola	<ul style="list-style-type: none"> • Polugodišnji financijski izvještaji Društva X za razdoblje 01.01.20x1.-30.06.20x1. • Kvartalno izvješće o radu Interne revizije • Izvješće o rezultatima eksternog vrednovanja Interne revizije 	30.09.20x1.

Plan rada revizijskog odbora za 201x. godinu

Broj sjednice	Datum/ razdoblje	Aktivnost	Dokumenti/ Izvješća	Zakonski rokovi
4.	24.10.20x1.- 31.10.20x1.	Praćenje integriteta i pouzdanosti financijskih informacija Društva i učinkovitost sustava internih kontrola	<ul style="list-style-type: none"> • Ugovor o uslugama eksterne revizije • Plan rada eksterne revizije • Izjava o neovisnosti eksternih revizora • Kvartalno financijski izvještaji Društva X za razdoblje 01.01.20x1.-30.09.20x1. • Kvartalno izvješće o radu Interne revizije 	31.10.20x1.
5.	9.12.20x1.- 20.12.20x1.	Donošenje planova Društva i informacije eksternog revizora o nalazu predrevizije	<ul style="list-style-type: none"> • Plan rada Revizorskog odbora za 20x2. godinu • Plan rada Interne revizije za 20x2. godinu • Izvještaj eksternog revizora o nalazu predrevizije 	20.12.20x1.

Sjednice Revizijskog odbora (pozivi, zapisnici...)

Poziv za sjednicu Revizijskog odbora s pripadajućim materijalima

- Broj sjednice
- Datum, vrijeme i mjesto održavanja
- Popis osoba koje se pozivaju na sjednicu
- Predloženi dnevni red + pripadajući materijali, dokumenti, izvješća i slično
- Potpis predsjednika Revizijskog odbora

Zapisnik sjednice Revizijskog odbora

Prema Pravilniku o radu Revizijskog odbora

Više mogućih pristupa u praksi

Primjer iz prakse - Zapisnik mora sadržavati: *redni broj sjednice Revizijskog odbora; datum i mjesto održavanja sjednice; imena i prezimena prisutnih i odsutnih članova Revizijskog odbora; imena, prezimena i funkcije prisutnih osoba koje nisu članovi Revizijskog odbora te ime i prezime zapisničara; vrijeme početka i završetka sjednice; utvrđeni dnevni red te iznesene prijedloge odluka po pojedinim točkama dnevnog reda o kojima se odlučivalo na sjednici, ako se ti prijedlozi razlikuju od odluka iz predloženog dnevnog reda; donesene odluke i zaključke po svakoj točki dnevnog reda, s rezultatima glasovanja; imena i prezimena članova Revizijskog odbora koji su sudjelovali u raspravi, s bitnim sadržajem njihove rasprave.*

Sjednice Revizijskog odbora (poziv, zapisnici...)

- *Zapisnik mora biti izrađen u roku od (sedam) 7 dana od dana održavanja sjednice. Prijepis zapisnika sa sjednice dostavlja se članovima uz materijale i poziv za sljedeću sjednicu Revizijskog odbora te se verificira na toj sjednici.*
- *Zapisnik na čije zaključke i odluke nije bilo primjedbi, odnosno zapisnik u kojem su, suglasno prihvaćenim primjedbama izvršene izmjene, smatra se usvojenim.*
- *Usvojeni zapisnik vlastoručno potpisuju predsjednik Revizijskog odbora i zapisničar*

Nakon provedene rasprave i uvida u priloženu dokumentaciju i izvješća:

Revizijski odbor je dao suglasnost...

Revizijski odbor je primio na znanje...

Revizijski odbor upućuje se na razmatranje i prihvaćanje...

Revizijski odbor je prihvatio...

Revizijski odbor je odobrio...

Revizijski odbor je donio zaključak, odluku, prijedlog...

Izvješće o radu Revizijskog odbora za 20x1. godinu (Godišnje izvješće o radu Revizijskog odbora)

Podnosi se **Nadzornom odboru Društva**

Prema Pravilniku o radu Revizijskog odbora

Više mogućih pristupa u praksi u kontekstu sadržaja ovog izvješća

Sastavlja ga predsjednik Revizijskog odbora i dostavlja na suglasnost članovima

Mogući sadržajni elementi Izvješća o radu Revizijskog odbora za 20x1 godinu (*primjer iz prakse*):

Članovi Revizijskog odbora (član g. AB od...do)

Aktivnosti Revizijskog odbora

Tijekom 20x1. godine Revizijski odbor je, sukladno Planu rada za 20x1. godinu te obvezama koje proizlaze iz Pravilnika o radu Revizijskog odbora i Zakona o reviziji, obavljao sljedeće aktivnosti:....

Sjednice Revizijskog odbora

Revizijski odbor je u 20x1. godini održao ukupno 6 sjednica i to...(datumi)

Detaljna razrada tema, prikaz rasprava, zaključaka i odluka svake sjednice održane tijekom 20x1. godine → na temelju **zapisnika** svake pojedinačne redovne i/ili izvanredne sjednice Revizijskog odbora

Potpis predsjednika Revizijskog odbora

Izvješće Revizijskog odbora Nadzornom odboru sukladno članku 66. Zakona o reviziji

Revizijski odbor dužan je izvijestiti Nadzorni odbor:

- o ishodu zakonske revizije
- objasniti na koji način je zakonska revizija doprinijela integritetu financijskog izvještavanja
- objasniti ulogu Revizijskog odbora u tom procesu

Podnosi se Nadzornom odboru Društva

Prema Pravilniku o radu Revizijskog odbora

Više mogućih pristupa u praksi u kontekstu sadržaja ovog izvješća

Sastavlja ga predsjednik Revizijskog odbora i dostavlja na suglasnost članovima

Nabava usluge revizije godišnjih financijskih izvještaja za godinu koja završava s 31.12.202x.

Revidirani subjekt **je obveznik javne nabave** - dio subjekata od javnog interesa koji su obveznici osnivanja revizijskog odbora istovremeno su obveznici primjene **Zakona o javnoj nabavi**

Započeti s aktivnostima nabave usluge revizije godišnjih financijskih izvještaja **na vrijeme** tj. dovoljno rano da se omogući postupanje prema zakonskim rokovima (30.9.)

Odgovornost za postupke nabave/javne nabave

Pregledavanje Dokumentacije za nadmetanje

U slučaju obveznika javne nabave revizijski odbor kao pododbor nadzornog odbora koji nema izvršne ovlasti može predlagati **informacijske inpute za utvrđivanje uvjeta tehničke i stručne sposobnosti ponuditelja**

Sudjelovanje člana revizijskog odbora u stručnom povjerenstvu za javnu nabavu za predmetni postupak **???**

Odluka o odabiru - *ponuda ponuditelja X je najpovoljnija valjana ponuda te se odabire za sklapanje ugovora o javnoj nabavi, a sve sukladno odredbama Dokumentacije o nabavi i Ponudi ponuditelja X*

Problemi primjene Uredbe (EU) br. 537/2014 kod društava u sustavu javne nabave !!!

Nabava usluge revizije godišnjih financijskih izvještaja za godinu koja završava s 31.12.202x.

Revidirani subjekt **nije** obveznik javne nabave

Uprava Društva **poziva revizorska društva da podnesu prijedloge ponuda** za pružanje usluge zakonske revizije godišnjih odvojenih i konsolidiranih FI s izdavanjem izvješća neovisnog revizora za X d.d. i za Grupu....

Revidirani subjekt za pozvana revizorska društva priprema **natječajnu dokumentaciju** koja sadrži transparentne i nediskriminirajuće kriterije za odabir koji se koriste pri ocjeni ponuda revizorskih društava

Prezentacija ponuda kandidata za izbor eksternog revizora za godinu koja završava 31.12.202x.

Rasprava na sjednici Revizijskog odbora u kojoj sudjeluju članovi Revizijskog odbora, nadležni član Uprave društva, stručne službe (nabava, financije i računovodstvo, pravna služba)

Zaključak Revizijskog odbora kojim se od revizorskih društava traže **eventualne dopune ponuda** i utvrđuje rok **za dostavu dopunjene ponude** koju razmatra Uprava (npr. *razraditi iznos naknade po članicama Grupe, najveći iznos dodatnih troškova sa specifikacijom na koje se troškove odnose, broj članova u revizorskim timovima, broj dana terenskog rada u predreviziji i završnoj reviziji, u postotku izraženi angažman partnera i slično*)

Izvešće o zaključcima postupka odabira revizorskog društva za 202x. godinu - sadrži usporedni pregled svih kriterija po svakom ponuditelju

Kriteriji: ukupna naknada, broj sati za obavljanje usluga revizije, angažman partnera/menadžera, broj članova revizijskog tima, broj dana terenskog rada i slično

Nakon provedene rasprave **Revizijski odbor prihvaća/ne prihvaća** Izvešće o zaključcima postupka odabira revizorskog društva i **donosi Preporuku za odabir revizorskog društva za 202x. godinu** koja se upućuje **Nadzornom odboru na razmatranje**

PREDMET: Preporuka Nadzornom odboru Društva X d.d. za imenovanje revizorskog društva za obavljanje revizije godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja za godinu koja završava s 31.12.202x.

...

Na 2. sjednici Revizijskog odbora Društva X d.d. koja je održana dana 23. rujna 202x. godine, pod točkom 2. dnevnog reda, u skladu s člankom 3. Pravilnika o radu Revizijskog odbora, člankom 66. Zakona o reviziji (Narodne novine br. 127/17) i člankom 16. Uredbe (EU) 537/2014, Revizijski odbor Društva X d.d. raspravljao je o davanju preporuke Nadzornom odboru Društva X d.d. za imenovanje revizorskog društva za obavljanje revizije godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja za godinu koja završava s 31.12.202x.

Na temelju dostavljene dokumentacije i rasprave na 2. sjednici Revizijskog odbora Društva X, Revizijski odbor Društva X d.d. daje preporuku Nadzornom odboru Društva X d.d. za imenovanje revizorskog društva za obavljanje revizije godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja za godinu koja završava s 31.12.202x. i to:
REVIZOR ABM d.o.o., adresa, OIB, iznos ponude kn (bez PDV-a).

Sastavni dio ove preporuke Revizijskog odbora Društva X d.d. je obrazloženje primjene članka 16. Uredbe (EU) 537/2014 prilikom odabira revizorskog društva za obavljanje usluge revizije godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja s godinom koja završava 31.12.202x. Društva X d.d.

Prema odredbama članka 275. Zakona o trgovačkim društvima (Narodne novine br. 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19), Skupština Društva X d.d. odlučuje o pitanjima koja su izričito određena zakonom i statutom društva a osobito o imenovanju revizora društva (točka 5.)

Prema odredbama članka 41. Zakona o reviziji (Narodne novine br. 127/17) obveznici zakonske revizije imenuju revizorsko društvo za zakonsku reviziju najkasnije tri mjeseca prije završetka izvještajnog razdoblja na koje se zakonska revizija odnosi u skladu sa zakonom kojim se uređuju trgovačka društva.

Prema navedenim odredbama Zakona o trgovačkim društvima (Narodne novine br. 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19) i Zakona o reviziji (Narodne novine br. 127/17) Revizijski odbor Društva X d.d. predlaže Nadzornom odboru Društva X d.d. upućivanje Skupštini Društva X d.d. prijedloga za imenovanje revizorskog društva za obavljanje revizije godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja za godinu koja završava s 31.12.202x.

S poštovanjem,

PREDSJEDNIK REVIZIJSKOG ODBORA

Plan obavljanja revizije godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja društva X za godinu koja završava 31.12.202x.

Redovna sjednica Revizijskog odbora

U materijalima koji čine sastavni dio ove točke dnevnog reda nalaze se:

Plan obavljanja revizije godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja društva X za godinu koja završava 31.12.202x. - **prijedlog !!!**

Oblik i sadržajni elementi dostavljenog plana revizije → **prisutnost više mogućih pristupa u praksi; problem općenitosti plana !!!**

Rasprava na sjednici Revizijskog odbora **na kojoj sudjeluju** članovi Revizijskog odbora, voditelj revizorskog tima (angažirani partner), predsjednik i/ili član Uprave revizorskog društva, nadležni član Uprave društva, stručne službe (financije i računovodstvo)

Predstavnici revizorskog društva imaju obvezu prezentirati prijedlog plana obavljanja revizije s odgovarajućim **terminskim planom i programom rada**

Nerijetko Revizijski odbor zahtijeva **izmjene i dopune** prijedloga plana i dostavu konačnog plana

Plan obavljanja revizije godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja društva X za godinu koja završava 31.12.202x.

Primjer 1

- Uvod
- Odgovornost
- Plan i program revizije za 202x. godinu
- Planirana razina materijalnosti
- Terminski plan obavljanja revizije
- Neovisnost i revizijski tim
- Ostalo

Primjer 2

- Uvjeti revizije
- Plan komunikacije
- Revizorski pristup revizorskog društva
- Područja revizorskog rizika
- Materijalnost
- Naš revizorski tim
- Predviđeno trajanje revizije
- Neovisnost i zahtjevi za kvalitetom

Plan obavljanja revizije godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja društva X za godinu koja završava 31.12.202x.

Primjer 3

- Neovisnost
- Vremenski plan revizije i pokrivenost opsega
- Komunikacija s revizijskim odborom
- Razina značajnosti
- Opseg revizije
- Značajni rizici
- Ključne procjene menadžmenta
- Ključna revizijska pitanja
- Nove računovodstvene objave

Primjer 4

- Uvod
- Neovisnost društva i članova tima
- Razmatranje prijave i rizik od prekoračenja ovlasti
- Plan revizije za 202x. godinu
- Vremenski plan revizije i pokrivenost opsega
- Planirana razina značajnosti
- Opseg revizije
- Potencijalni rizici
- Ključna revizijska pitanja
- Prijedlog raspodjele poslova

Status obavljanja revizije godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja društva X za godinu koja završava 31.12.202x.

Redovna sjednica Revizijskog odbora

U materijalima koji čine sastavni dio ove točke dnevnog reda nalazi se:

Izveštaj eksternog revizora o obavljenoj predreviziji godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja Društva X za godinu koja završava 31.12. 202x. - (Pismo upravi u reviziji godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja Društva X za godinu koja završava 31.12. 202x.)

Voditelj revizorskog tima prezentira sadržaj Izveštaja (Pisma upravi) - **zapažanja, preporuke, komentare uprave**

Rasprava o svakom zapažanju, preporukama i komentarima na kojoj sudjeluju članovi Revizijskog odbora, voditelj revizorskog tima (angažirani partner), član Uprave za financije, osoblje stručne službe za financije i računovodstvo

Razmatra se **status aktivnosti koje obavlja revizorsko društvo u odnosu na Plan obavljanja revizije**, informira o eventualnim problemima u dosadašnjem tijeku obavljanja revizije, o rokovima, o početku završne revizije i tome slično.

Članovi Revizijskog odbora **primaju na znanje Pismo Upravi te očekuju i predlažu da se preporuke revizora implementiraju u odgovarajućim rokovima**

Neke preporuke je moguće implementirati **do zaključivanja konta i sastavljanja konačnih financijskih izvještaja**

Razmatranje godišnjih financijskih izvještaja za 202x. godinu i Izvješća neovisnog revizora

Redovna sjednica Revizijskog odbora - **u praksi su najčešće održavaju DVIJE sjednice:**

- Prva sjednica → preliminarni financijski izvještaji te preliminarni nalaz i status revizije financijskih izvještaja
- Druga sjednica → konačni financijski izvještaji te konačno i potpisano izvješće neovisnog revizora + dodatno izvješće Revizijskom odboru prema članku 11. Uredbe (EU) br. 537/2014.

Razmatranje **preliminarnih (konačnih)** Godišnjih financijskih izvještaja Društva za godinu koja završava s 31.12.202x. i Izvješća neovisnog revizora o Godišnjim financijskim izvještajima za godinu koja završava s 31.12.202x. te Godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja Društva za godinu koja završava s 31.12.202x. i Izvješća neovisnog revizora o godišnjim konsolidiranim financijskim izvještajima Društva za godinu koja završava s 31.12.202x. → **u materijalima uz poziv za sjednice**

Rasprava na sjednicama Revizijskog odbora **na kojima sudjeluju** članovi Revizijskog odbora, voditelj revizorskog tima (angažirani partner), član Uprave za financije, osoblje stručne službe za financije i računovodstvo

Prijedlog Nadzornom odboru Društva X....

Razmatranje preliminarnih godišnjih financijskih izvještaja i preliminarnih nalaza i status revizije godišnjih financijskih izvještaja za 202x. godinu

Član Uprave za financije ili direktor Sektora za financije/računovodstvo prezentira **nerevidirane godišnje financijske izvještaje - elemente financijskog položaja i uspješnosti poslovanja.**

Posebno se ističu i prikazuju **stavke i poslovni događaji koji su imali utjecaj na elemente financijskog položaja i rezultata poslovanja** u obračunskom razdoblju, u odnosu **na usporedne podatke prethodne godine, plan poslovanja i slično** (npr. *negativni - reklasifikacije imovine, troškovi otpremnina, troškovi amortizacije, vrijednosna usklađenja; pozitivni - prihodi o prodaje imovine, ispravak prethodnog umanjenja vrijednosti za potraživanja*)

Voditelj revizorskog tima (angažirani partner) prezentira **preliminarne nalaze i status postupaka revizije** godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja Društva X godinu koja završava 31.12.202x.

Prezentira se **sumarni prikaz razlika** po reviziji (za pojedina društva unutar Grupe) **s kvantifikacijom (u eurima) utjecaja** na elemente financijskih izvještaja, posebice rezultat poslovanja te **u odnosu na utvrđenu razinu značajnosti.**

Nerijetko se ističe da **sve revizijske procedure nisu do kraja provedene** (u pojedinim društvima Grupe) no da se i ne očekuju značajne promjene u odnosu na planiranu vrstu revizijskog mišljenja.

Revizijski odbor najčešće još jednom provjerava, i u slučaju nedostavljanja, zahtijeva **dostavu izjava o neovisnosti, pojedinačno, svih članova** svih angažiranih revizorskih timova.

Razmatranje godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja društva X za godinu koja završava 31.12.202x. i Izvješća neovisnog revizora

Član Uprave za financije ili direktor Sektora za financije/računovodstvo prezentira **revidirane godišnje financijske izvještaje - elemente financijskog položaja i uspješnosti poslovanja** te ukazuje na eventualne razlike u odnosu na preliminarne izvještaje i ostvarene rezultate (ili konstatira da nema razlika).

Voditelj revizorskog tima (angažirani partner) **prezentira rezultate završne revizije i Izvješće neovisnog revizora:**

- pokrivenost opsegom revizije, *npr. 94%*
- komunikacije s revizijskim odborom (*pregled održanih sjednica po datumima*)
- elemente Izvješća neovisnog revizora, odgovornosti menadžmenta, odgovornosti revizora, primijenjene značajne računovodstvene politike
- sumarni prikaz razlika po reviziji za pojedina društva unutar Grupe i njihov utjecaj rezultat poslovanja te odnos utvrđenih razlika i kvantifikaciju prema razini značajnosti (*npr. ukupni utjecaj na rezultat poslovanja iznosi 5 milijuna eura što je ispod utvrđene značajnosti koja iznosi 12,5 milijuna eura*)
- vrstu izraženog mišljenja o financijskim izvještajima,
- isticanje pitanja,
- ključna revizijska pitanja
- procjenu rizika pogreške i prijevare u vezi s financijskim izvještavanjem
- nove računovodstvene standarde primjenjive od 1.1.202x.
- i slično.

Članovi revizijskog odbora **raspravljaju i upućuju pitanja** voditelju revizorskog tima o navedenim i drugim relevantnim pitanjima i

Razmatranje godišnjih odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja društva X za godinu koja završava 31.12.202x. i Izvješća neovisnog revizora

Voditelj revizorskog tima (angažirani partner) prezentira **Dodatno izvješće Revizijskom odboru** sukladno članku 11. Uredbe (EU) br. 537/2014

Nakon provedene rasprave, dobivenih odgovora i tumačenja u vezi provedene završne revizije i cjelokupnog revizijskog angažmana koje je obavilo revizorsko društvo Revizijski odbor donosi zaključak kojim se:

Nadzornom odboru Društva X d.d. upućuju na razmatranje i usvajanje godišnji odvojeni financijski izvještaji Društva X d.d i konsolidirani financijski izvještaji Grupe s Izvješćem neovisnog revizora

Predsjednik Revizijskog odbora priprema **Izvješće Revizijskog odbora o ishodu zakonske revizije Nadzornom odboru** Društva X d.d. → nakon suglasnosti članova Revizijskog odbora ovo Izvješće Revizijskog odbora o ishodu zakonske revizije upućuje Nadzornom odboru Društva X d.d.

Predsjednik Revizijskog odbora sudjeluje u radu sjednice Nadzornog odbora Društva X d.d. na kojoj se usvajaju godišnji odvojeni i konsolidirani financijski izvještaji te prezentira Izvješće o ishodu zakonske revizije

HRVATSKA
REVIZORSKA
KOMORA

DIO 3

Uloga revizijskog odbora u ESG tranziciji i nadgledanju izvještavanja o održivosti

Uloga revizijskog odbora u ESG tranziciji

Prema Direktivi (EU) 2022/2464 Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) br. 537/2014, Direktive 2004/109/EZ, Direktive 2006/43/EZ i Direktive 2013/34/EU u pogledu korporativnog izvješćivanja o održivosti (engl. *Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD*), koja je stupila na snagu 5. siječnja 2023. godine revizijski odbor:

- a) obavlja i prati reviziju i, ako je to primjenjivo, ishodu provjere izvješćivanja o održivosti i objašnjava na koji su način zakonska revizija i provjera izvješćivanja o održivosti doprinijele integritetu financijskog izvještavanja odnosno izvješćivanja o održivosti te koja je bila uloga revizorskog odbora u tom postupku;
- b) prati postupak financijskog izvještavanja i, ako je to primjenjivo, izvješćivanja o održivosti, uključujući postupak elektroničkog izvješćivanja iz članka 29.d Direktive 2013/34/EU i postupak koji provodi poduzeće radi utvrđivanja informacija o kojima izvještava u skladu sa standardima izvješćivanja o održivosti donesenima na temelju članka 29.b te direktive te daje preporuke ili prijedloge za osiguravanje njihova integriteta;
- c) prati djelotvornost unutarnjih sustava kontrole kvalitete i upravljanja rizicima poduzeća te, ako je to primjenjivo, njegovu unutarnju reviziju, u pogledu financijskog izvještavanja i, ako je to primjenjivo, izvješćivanja o održivosti poduzeća, uključujući postupak elektroničkog izvješćivanja iz članka 29.d Direktive 2013/34/EU, bez narušavanja svoje neovisnosti;
- d) prati zakonsku reviziju godišnjih i konsolidiranih financijskih izvještaja te, ako je to primjenjivo, provjeru godišnjeg i konsolidiranog izvješćivanja o održivosti, a posebno njezino obavljanje, uzimajući u obzir sve nalaze i zaključke nadležnog tijela na temelju članka 26. stavka 6. Uredbe (EU) br. 537/2014;
- e) preispituje i prati neovisnost ovlaštenih revizora ili revizorskih društava u skladu s člancima 22., 22.a, 22.b, 24.a, 24.b, 25.b, 25.c i 25.d ove Direktive te s člankom 6. Uredbe (EU) br. 537/2014, a posebno primjerenost pružanja nerevizorskih usluga subjektu koji je predmet revizije u skladu s člankom 5. te Uredbe;”;

Uloga revizijskog odbora u ESG tranziciji

- S obzirom na njihove primarne odgovornosti u kontekstu korporativnog izvještavanja i nadzora nad rizicima, **revizijski odbori će imati ključnu ulogu podrške nadzornom tijelu u nadzoru nad ESG-om i posebice ESG izvještavanjem.**
- **Ključne teme koje revizijski odbori trebaju uvrštavati na svoje sjednice:**
 - ✓ razmatranje zrelosti upravljanja ESG-om,
 - ✓ razmatranje procjene ESG materijalnosti,
 - ✓ razmatranje usklađenosti financijskih i ESG objava,
 - ✓ praćenje ESG objava i izvještavanja,
 - ✓ praćenje rezultata angažmana s izražavanjem uvjerenja o ESG-u (eksternih i internih)
 - ✓ praćenje ESG rizika, procesa i internih kontrola
- **Revizijski odbor treba obavijesti nadzorni odbor o ishodu provjere izvještaja o održivosti** i da mu se objasni **kako je revizijski odbor pridonio integritetu izvještaja o održivosti i koja je bila njegova uloga u tom postupku.**
- **ESG teme** trebaju postati sastavni dio rada i aktivnosti revizijskih odbora s obzirom na to da su **financijsko izvještavanje i izvještavanje o održivosti međusobno povezani.**

Uloga revizijskog odbora u ESG tranziciji

- Revizijski odbori mora **suradivati s eksternim i internim revizorima** kako bi pratili ESG rizike i osigurali integritet procesa vezanih uz ESG izvještavanje
- Kada se **provodi neovisna eksterna provjera izvještavanja o održivosti, revizijski odbor mora biti uključen u odabir davatelja provjere, nadzor njegove neovisnosti i kvalificiranosti, samog postupka provjere i rezultata provjere tj. izvješća o rezultatima provjere.** Pri tome, revizijski odbor mora osigurati da davatelj ima odgovarajuće kompetencije u vezi s ESG-om i znanje o relevantnim postupcima provjere
- Za učinkovitost rada revizijskih odbora, u pogledu ESG tema, od posebne je važnosti **izgradnja povjerenja, odnosa i otvorenih komunikacijskih kanala sa svim uključenim stranama**, što je važno za identificiranje i rješavanje svih otvorenih pitanja i problema.
- **Članovi revizijskih odbora** moraju biti agilni, proaktivni i **proširiti svoje postojeće znanje s pitanjima ESG-a kroz kontinuirano učenje.** To može uključivati traženje informacija od internih ili eksternih stručnjaka s poznavanjem ESG-a.
- Organizacije trebaju **članovima revizijskog odbora ponuditi mogućnosti za uključivanjem u odgovarajuće programe edukacije** kako bi povećali njihovu stručnost u pitanjima ESG-a, ESG rizika, ESG izvještavanja i pružanja uvjerenja te edukacije o tome kako integrirati ESG u strategiju poduzeća
- Treba osigurati **da najmanje jedan član revizijskog odbora ima iskustva s mjerenjem i izvještavanjem o ESG-u**, slično kao što je to postojeći zahtjev da najmanje jedan član revizijskog odbora mora biti stručan u računovodstvu i/ili reviziji.
- **Predsjednik revizijskog odbora** mora biti lider, odnosno pokazati vodstvo kako bi **pomogao članovima revizijskog odbora u preuzimanju njihovih odgovornosti u vezi s ESG-om** → to znači da predsjednik revizijskog odbora posebice treba **pokazati vlastito znanje i stručnost u suočavanju s tim pitanjima**

Uloga revizijskog odbora u ESG tranziciji

- Revizijski odbor treba imati pristup informacijama o tome kako se prate ESG indikatori, promjenama tijekom vremena i napredak prema postavljenim ESG ciljevima za važne materijalne teme.
- **Potrebno je uspostaviti odgovarajuće smjernice za rad revizijskih odbora** te ih podijeliti u pojedina područja njihovih odgovornosti u preuzimanju proširenih uloga i zadataka revizijskih odbora u vezi s ESG-om
- Područje: **Interna kontrola i upravljanje rizicima**
- Revizijski odbori trebaju razmisliti o sljedećim pitanjima kako bi pratili učinkovitost sustava interne kontrole i upravljanja rizicima poduzeća:
 - ✓ Ima li poduzeće snažan sustav za identifikaciju, prikupljanje, analizu i izvještavanje informacija o održivosti, uključujući njihov utjecaj na financijski rizik i izvještavanje?
 - ✓ Je li kontrolno okruženje za kreiranje ESG metrike i ciljeva jednako snažno kao i sustav kontrole za financijske metrike, ciljeve i izvještaje?
 - ✓ Kako menadžment osigurava učinkovitost upravljanja rizicima i internih kontrola kada je riječ o ESG-u? Postoje li slabosti i što se radi kako bi ih se riješilo?
 - ✓ Može li revizijski odbor biti siguran da su odgovori koje je dao menadžment na prethodna pitanja pouzdani?
 - ✓ Primjenjuje li poduzeće sveobuhvatne postupke ublažavanja nepovoljnih društvenih i okolišnih utjecaja u vlastitim operacijama i u njihovim lancima vrijednosti?
 - ✓ Kako revizijski odbor može podržati usklađenost s novim mjerama dubinske analize održivosti koje će poduzeće morati slijediti?

Izvori i literatura:

- Accountancy Europe, ESG Governance: Recommendations for Audit Committees, Position paper, 2022.
- Arens, A.A., Elder, R. J., Beasley, M.S., Hogan, C.E., Auditing and Assurance Services: An Integrated Approach, Sixteenth Edition, Pearson Education, Inc., 2017.
- Beasley, M.S., Buckless, F.A., Glover, S.M., Prawitt, D.F., Auditing Cases, An Interactive Learning Approach, Sixth Edition, Pearson Education, Inc, 2015.
- Braiotta, jr L., Trent Gazzaway, R., Colson, R. H., Ramamoorti, S., The Audit Committee Handbook, Fifth edition, John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey, 2010.
- Direktiva 2014/56/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o izmjeni Direktive 2006/43/EZ o zakonskim revizijama godišnjih financijskih izvještaja i konsolidiranih financijskih izvještaja, OJ L 158, 27.5.2014.
- Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) br. 537/2014, Direktive 2004/109/EZ, Direktive 2006/43/EZ i Direktive 2013/34/EU u pogledu korporativnog izvješćivanja o održivosti, OJ L 322, 16.12.2022.
- Johnstone, K.M., Gramling, A.A., Rittenberg, L.E, Auditing: A Risk-Based Approach to Conducting a Quality Audit, Ninth Edition, South-Western, Cengage Learning, 2014.
- Kodeks korporativnog upravljanja Zagrebačke burze
- Kodeks korporativnog upravljanja trgovačkim društvima u kojima Republika Hrvatska ima dionice i udjele (Narodne novine br. 132/2017, 29.12.2017.)
- Lessambo, F.I., Auditing, Assurance Services, and Forensics - A Comprehensive Approach, Palgrave Macmillan, 2018.
- Louwers, T.J., Blay, A.D., Sinason, D.H., Strawser, J.R., Thibodeau, J.C., Auditing & Assurance Services, McGraw-Hill Education, 2018.
- Međunarodni revizijski standardi, Međunarodni standardi kontrole kvalitete, Međunarodne smjernice revizijske prakse, IFAC, prijevod s engleskog jezika, Hrvatska revizorska komora, 2010.
- Messier, Jr., W.F., Glover, S.M., Prawitt, D.F., Auditing & Assurance Services - A systematic approach, Tenth Edition, McGraw Hill Education, 2017.
- Ridley, J., Creative and Innovative Auditing, Routledge. Taylor & Francis Group, 2018.
- Smjernice za rad revizijskih odbora u pravnim osobama od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku, kao i u drugim pravnim osobama čijim dionicama, poslovnim udjelima i osnivačkim pravima, u svojstvu zakonskog zastupnika, upravlja Centar za restrukturiranje i prodaju, srpanj 2021.
- Tušek, B., Audit Committee in the System of Corporate Governance (Revizijski odbori u sustavu korporativnog upravljanja), Ekonomska istraživanja Vol. 20., No. 2., Sveučilište Juraj Dobrila u Puli, Odjel za ekonomiju i turizam "Dr. Mijo Mirković", Pula, 2007.
- Tušek, B., Interakcija interne revizije s revizijskim odborom – empirijsko istraživanje u hrvatskim poduzećima, 17. savjetovanje "Interna revizija i kontrola", Sekcija internih revizora, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb-Opatija, 2014.,.
- Tušek, B., Nove uloge i odgovornosti revizijskog odbora prema revizijskoj direktivi i uredbi Europskog parlamenta i Vijeća, 51. Simpozij HZRFD "Aktualne dileme i izazovi računovodstva, revizije i poreza u Republici Hrvatskoj", Vodice, 2-4. lipnja 2016., Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 226-249.
- Tušek, B., Revizija - instrument poslovnog odlučivanja, TEB Poslovno savjetovanje d.o.o., Zagreb, 2001.
- Tušek, B., Uloga i zadaci revizijskog odbora, Zbornik radova "Interna revizija i kontrola", Sekcija internih revizora, HZRFD, Zagreb-Poreč, 2006.,
- Uredba (EU) 537/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o posebnim zahtjevima zakonske revizije subjekata od javnog interesa, OJ L 158, 27.5.2014.
- Zakon o računovodstvu (Narodne novine br 78/2015, 134/2015, 120/2016, 116/2018, 42/2020, 47/2020, 114/22, 82/23)
- Zakon o reviziji (Narodne novine br. 146/2005, 139/2008, 144/2012, 127/2017)
- Zakon o trgovačkim društvima (procisceni tekst)

Hvala na pažnji

Boris Tušek

btusek@efzg.hr

